

Yaqub Yaqubov
Azərbaycan Milli Elmlər Akademisi
Fəlsəfə, Sosioloji və Hukuk Enstitüsü,
“Politoloji və Siyasi Sosioloji bölümü”nün adayı
yagubyagubov@mail.com
Tel: (+994 50 6132313)

Ermeni ideolojisinde mitoloji düşünce

Ermenilerin yaşadığı yerlerde tekrarlanan milli münakaşalar ve münakaşaların bir tarafının her zaman Ermeniler olması adı geçen milletin ideolojisinin araştırılması gereksinimi getirmiştir. Fakat ilk olarak onu söylemek gerektir ki, Ermeni ideolojisinde talep etme duygusu ve şovenizm onları takip eden bir alışkanlık olarak kalmıştır. Onlar her zaman kendi geçmişlerini ölümsüzleştirmeye ve kendilerini dünya kültürüne büyük armağan olan millet gibi göstermeye çalışmışlardır. Malesef, farklı bir millet olmanın sahte düşüncesi Ermenileri yaşadıkları bölgelerin belasına çevirmiş ve onların vahşilik, ayrıca barbarlık istekleri komşu milletleri, özellikle müsülman türk milletlerine darbe vurmuştur.

Bu gün bile Ermenilerin, hatta Ermenistan Respublikasının devlet politikası ve resmi ideolojisinin direkleri mitolojiye dayanmaktadır. Örneğin bugün Ermenistan devletinin arması ilgili ölümsüzlüğü belirtmektedir. Armada üç reng vardır. Tam ortada Ermenilerin kendilerinin sembolü olarak belirledikleri Ararat dağı ve üzerinde Nuh peygamberin gemisi tasvir edilmiştir.¹ Göründüyü üzere Ermeniler bununla kendilerinin başlangıcını Nuh peygamberin sülalesinin torunları olarak kaleme vermektedirler. Tabii ki, burada esas olan Ermenistan tarihini derinleştirmeğe çalışmaktır.

Genel olarak götördükde tüm milletlerin yeteri kadar eski bir tarihi vardır. Ancak bu tarihin hayallere istinat edilerek suni yoldan derinleştirmeleri bölgedeki

¹ Ermenistan Respublikası (melumat-sorğu kitabçası) Bakı 2006, s.12

istikrarlılığa ve barışa her zaman darbe vurmaktadır. Çünkü suni olarak tarihini derinleştiren milletlerde diğerlerine karşı bir katlanamama yaranmaktadır. Sahteleştirilmiş tarihe dayanan milletler kendilerini egemen görerek, hatta diğer toplumların da insan olarak yaşama haklarını soru altına almışlardır. Ermenilerin tarihinde bu gibi durumlara az rastlanmamaktadır. Sahte tarihi derinleştirmeden kaynaklanan agresifliğin kurbanlarından biri ise her zaman Kafkazda insanlık savunucusu olarak tanınmış azeriler olmuşlardır.

Aklımıza gelen ilk soru ise, acaba Ermenilerin gerçek tarihi onların hayalleri ile denk geliyor mu? Ayrıca Ermeniler Kafkazda say itibarıyla her zaman çoğunluklu yerli halkı mıdır? Bu soruların cevabını araştırmaya başladığımızda anlaşılmaktadır ki, aslında Ermenilerin tarihi vatanları Kafkazdan çok uzaklardaki Mezopotamya'dır. Bunu ermeni tarihçilerine istinat eden Qlinqa kendi kitabında yazmaktadır. O kitabında, Ermenilerin soyu Haykın Mezopotamya'dan çıktığını belirtmiştir.² Bu kitaba istinat ederek söylemek gerektir ki, Ermenilerin Kafkazda ortaya çıkmaları onların o kadar da derin, eski bir dönemi kapsamamaktadır. Aslında tarihi araştırmalardan Ermenilerin bir millet olarak milattan önce birinci binilliyin birinci yarısında Yukarı Ferat ovasında yaşadıklarını belirlemek mümkündür.³

Başka tarihi delillere istinat edersek Ermenilerin tarihinin m.ö. III-II binilliklere kadar uzanmadığı sonucuna varırız. Hatta Ermeniler dünyanın en eski devletlerini kuran milletlerden biri değildirler. Aksine ermeniler her zaman tarihlerinde büyük bir devlete bağlı olarak yaşaması bağımsız olarak yaşamasından çok olmuştur. Şimdiki Ermenistan denen yerde m.ö. VII-VI asrlarda Urartu devleti hakim olmuştu.⁴ Bugün Ermeniler bu devleti ermeni devleti gibi kaleme vermeye çalışmaktadırlar. Fakat urartuların dili ile ilgili gerçekleştirilen araştırmaların bir çoğuna istinatlen bu millet şimdiki nak-vaynak, yeni çeçen-inkuş dillerine yakın bir dilde konuşmuşlardır.

² Глинка С. Н. Описание переселения армян азербайджанских в пределы России. Баку, Элм 1990, с.4 (144 стр.)

³ Алиев И. Нагорный Карабах: история, факты, события. Баку, Элм 1989, с.19(104 стр)

⁴ Hasanov Y. Qedim Roma tarixi. Bakı, Maarif 1975 s.251 (271 s.)

Hayların Ermenistanın eski halkı urartularla genetik ilişkisinin olmadığı açıktır. Hayların yaranması hakkında bir teoriye istinaten onlar “inşaatçı millet” gibi tanıtılmaktadırlar. Gerçekten de hayların kökü sıklıkla inşaat işleri ile alakadardır. Urartu ile Assuriya arasında uzun zaman devam eden münakaşalarda bir çok köle ganimet olarak bir elden öteki bir ele geçirildi ve genelde onları zor inşaat işlerinde kullanıyorlardı. Milattan önce VIII asrda Urartu padişahı Assuriyaya karşı on dörd harp yürüyüşü gerçekleştirmiştir ve sonuç itibarı ile 91 bin erkek, 52500 kadın ve 74 bin çocuk tutuklanmıştır. Bu adam-işçi ele geçirmek politikası Urartu toplumunda padişah Argistiden sonra da devam etmiştir. Bu köleler ev işleri ve inşaat işlerinde kullanılıyorlardı. Assuriyadan ganimet gibi getirilen köleler yalnız assuriyalılardan oluşmamakta, ayrıca farklı milletlerden olan esirler ve farklı zümrelerden olan şahıslar idiler.⁵

Haylar da Assuriyada ağır işlerde zorunlu çalıştırılıyorlardı. Assuriyalıların kendileri Urartuya karşı zafer kazandığı zaman kölelerini bu yerlere getirerek inşaat malları yapmaları için taş ocaklarında çalıştırıyorlardı. Sonuç itibarı ile Assuriyalı köleler dağlık yerlerde yaşayarak çoğalmakta idiler. Urartunun kendi halkını ise assuriyalılar imperatorluğun başka yerlerine götürüyorlardı. Hayların dağlarda yerleşmesine Urartular ve Assuriyalılar yardımcı oluyorlardı.

Burdan anlaşılmaktadır ki, ermeni etnojeni ile urartular arasında hiç bir ilişki mevcut değildir. Urartulardan sonra buralarda İran devletinin egemenliği başlamıştır. Ermenistan gibi çağdaş dünyanın tanıdığı topraklarda Ermenistan adlı bir devletten uzun süre ismi bile anılmamıştır. Tabii ki, biz bu araştırmamızda ermenilerin tam olarak Kafkazda olmamasını savunmamaktayız. Sadece olarak vardığımız sonuç ermeni etnojeninin adı Kafkazda m.ö.IV asr tarihine kadar sözü geçen etnojenlerinden biri olmamıştır.

Fakat Azerilerin dedeleri olan türkler, Kafkaz ve İran soylu hısımları Kafkazda aktiv olmuş, hatta zamanın büyük devletlerinin bölgedeki politikalarına etki yapmışlardır. Örneğin eski gürcü kaynaklarında, m.ö.IV asrda, yaklaşık olarak 2400 yıl bundan önce Kafkazda türk kökenli boyların var olduğundan bahs

⁵ Beytulla Şahsoylu Haykanlar (ermenî) Qafqazda ve panermenilik karabakh-doc.azerall.info/ru/articls/artc124az-32.php

edilmektedir. Bir gürcü makalesinde şöyle bir ifade geçmektedir: "...Buntürkler başka bir deyimle, turanlılar Fars hükümdarı Keyhosrovu kendi sınırlarından çıkarmak için Hazar denizinden Kür nehri boyunca yukarıya taraf yol açarak Mshetaya 28.000 aile ile gelmişlerdir. Msheta Mamasahli ve tüm Kartveller, yani gürcülerin izni ile Farslara karşı mücadele edeceklerini ve onlara yardımcı olacaklarına ilişkin vaadlerde bulunan Buntürkler Mshetanının batısındaki bölgelere yerleştirildiler"⁶

Ayrıca dikkat edilecek diğer bir konu ermenilerin kendilerinin yapılanma aşamasının ilk adımlarını bağımlılık altında atmışlardır. Buda ermeni milletinde eski devletçilik düşüncesinin var olduğuna ilişkin konuşmaların gereksiz olduğu anlamına gelmektedir.

Ermenilerde bazen diğer milletlerin tarihi geçmişlerine sahiplenme duygusunu kendilerinde belirtmektedir. Örneğin bir sıra ermeni tarihçileri azerilerin dedeleri olan albanları da ermeni olarak kaleme vermeye çalışmışlardır. Fakat tarihi deliller ve objektif bilim adamlarının düşünceleri ile albanların Ermenilerle ilişkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. Soruya objektif cevap vermek için azeri olmayan bilimde skendi sahibi bazı kimselerinden sözlerine istinat etmemiz doğru olacaktır. 1924 yılında Bakü Devlet Üniversitesinde konferansı sunan V.V.Bartold Ermenilerin albanlarla aynı millet olmadığı konusuna ısrarla hayır demiştir.⁷ Alibin bu yargılamayı bir delille, tarihi kaynaklardan iktibas edilen bir delille desteklemek mümkündür. Alban kaynağı olan Moisey Kalankatu "Albaniya tarihi" eserinde ermeni katolikosu İlyanın Emirel mü'minin Abdümelike albanlara ilişkin mektubu örnek getirmektedir. "Biz ve Albanlar bir İsa dinine inanıyoruz".⁸ Buradan aşağıdaki sonuca varmaktayız, kendine isim takma milli görüşünün ilk talebidir. Eğer ermeni katolikosu albanlara iftira atdığı mektupda onları ermeni adlandırmıyorsa demek ki, kendilerinden farklı bir millet olarak görmektedir.

⁶ Мровели Л., *Картлис Цхевроба*, (Gürcü Tarihi), Грузинский Текст, том, Тбилиси, 1955, с.34-35

⁷ Bartold V. V. Müselman dünyası tarixinde xezeryani bölgelerin yeri. Bakı, Elm, 1999, s.17(160s.)

⁸ Kalankaturlu M. "Albaniya tarixi", Bakı, "Elm" neşriyyatı – 1993, seh.,176

Ayrıca Ermenilerin yerleşmesi ile ilgili konularda da Büyük Ermenistan hayallerinin keşfetme edilmesine kendi yardımını gösterebilir. Ermenilerin Kafkazda var oluşu ile, toplu yerleşme arasında büyük fark mevcuttur. Kimse Ermenilerin Kafkazda yaşamasını inkar etmemektedir. Bu tür inkar stratejisi sırf Ermenilere özel bir yaşama tarzıdır. Bizim asıl yaşmamız ondan ileri gelmektedir ki, bugün Kafkazda yaşayan Ermenilerin büyük bir çoğunluğu farklı zamanlarda büyük devletlerin çıkarları için buralara göç ettirilmiştirler. Bunun açık örneklerinden biri, “1978 yılında Azerbaycan SSCB DKMV-nin Mardakert ilçesinin Marağa, ve ya Marağaşen köyünde Marağa şehrinden Karabağ torpağına ilk 200 ermeni ailesinin göç ettirilmesi ile obelisk koyulmuştur.”⁹ Bu istinat edilen delilin merak doğurmaması mümkün değildir. Çünkü bu obelisk sırf Ermeniler tarafından koyulmuş, daha sonra ise onlar Dağlık Karabağa ermeni saldırısı başladığı zaman onu yok etmişlerdir. Ermeni tarihinde sahte özgeçmişini oluşturarak var olanı ortadan kaldırmak sıradan bir alışkanlıktır.

Peki Büyük Ermenistan adı ile kendine kimlik oluşturmasındaki hayallerin gerçek amacı nedir? Nasıl Ermeniler bu hayallere istinat ederek kendilerine bir siyasi ideoloji yapılanma gerçekleştirmişlerdir. Bu soruları cevaplandırmamız araştırmamızın bu aşamasındaki gayelerimizden biridir.

Ermeni ideolojisinin kökü olarak değerlendirilecek olan ermeni tarihçilerinin ciddi çalışmalarına rağmen Büyük Ermenistan hakkında tam bir görüş birliği mevcut değildir. Ermeni bilim adamı Akop Melik Akopyanın geldiği sonuca göre aslında Ermenilerin eski tarihi ile ilgili taleplerinin aksine kaynaklar susmaktadır.¹⁰

Çağdaş ermeni tarihinde “Büyük Ermenistan” ile ilgili uydurulmuş sahte bilgilerin de araştırılması çok popülerlik kazanmıştır. Kişisel tarih yapılandırması çabasında olan ermeni yazarlarının görüşü bugün işgal etmek istedikleri Dağlık Karabağ 600 yıl, yani 387 yılına kadar “Büyük Ermenistan” devletinin sınırları

⁹ Yesai Hasan-Celalyan, Alban ölkesinin kısa tarihi(1702-1722-ci iller) ruscadan çeviren Hikmet Dayıyev ve Vaqif Musayev. Ön söz müellifi akademik Ziya Bünyadov. Bakı, İşiq, 1992, s.3(50 s.)

¹⁰РАФФИ (Агоп Мелик Агопян), Самвел, Издательство Аястан, Ереван 1971, s.13

içerisinde olmuştur. Aynı zamanda Azerbaycan toprakları farklı-farklı Ermeniler tarafından basılan haritalarda Büyük Ermenistanın bir kısmı gibi gösterilmiştir.¹¹

“Büyük Ermenistan” ideolojisi sovyetler zamanında ermeni ders kitaplarında kendine özgü yer edinmiş ve en önemlisi ise diğer milletlerde milliyetçilik görüşünü acımasızca öldüren merkez ermeni kaosunu görmezden gelinmiştir.¹²

Ermeni bilim alanlarında gözükken önemli konulardan biri eski dillerde bazı sözler üzerinde oynayarak onların çağdaş ermeni dilinde fonem ve sözdizimi bakımından benzerini bulmaktır. Fakat bu görüşlerin kendinde bile yeteri kadar birbirinin zıddını belgeleyen görüşlerin bulunması mümkündür.¹³ Son olarak Ermeniler tarihlerini gördükleri gibi değil, görmek istedikleri gibi kaleme vermeye çalıştıkları sonucuna varmaktayız.¹⁴

Hatta ermenilerin talepleri o kadar gelişmiştir ki, tüm dünyaya ait değerleri de ermenileştirmeye ve bununla ermeni ideolojisi için altyapı oluşturmağa çalışmışlardır. Çağdaş ermeni ideoloji savunucusu ve şiddete azmetdirenlerden biri olan insanlık düşmanı Zori Balayan ise daha da ileri giderek komik şeyler söylemekden bile kaçınmamıştır. O makalesinde: "...Efsaneye göre, Nuh peygamber tufandan sonra ilk gördüğü bir karaya "Erevume", yani "Görünür", diye bağırması ve bu kara Erivan olarak tarihe geçmiştir..."¹⁵ Bu görüşten Nuh peygamberin de ermeni olduğu kanaatine gelinmektedir. Tabii ki, bu tür bir görüş çok komiktir. Çünkü Nuh tufanından sonra tüm dünya kurtuluşa ermiştir.

Ermenilerin kendi ideolojilerinde bu tür dayanağı olmayan görüşlere yer vermeleri bir çok dünya araştırmacılarını da dehşete getirmiştir. Problem ondan ileri gelmektedir ki, dayanağı olmayan bu tür bilgilerin yer aldığı kitaplar Ermeniler tarafından kendi çocuklarına verilmiştir.

¹¹ Axundov N. "Qarabağ salnameleri", Bakı, Yazıçı, 1989 seh.5

¹² Есаян Е. Русский язык. Ереван, Луйс, 1972, с. 61-62

¹³ GÜRÜN, Kamuran, *Ermeni Dosyası*, TTK yayınları, ANKARA 1983, s.12-16

¹⁴ "Колыбел Человечества на Территории Исторической Армении:
<http://www.azg.am/RU/20020108/2002010817.shtml>.

¹⁵ Zori Balayan, *Oçag*, Erivan, Sovetekan Grog Yayınevi, 1984, s. 30

Kullanılmış dökümanlar:

1. Ermenistan Respublikası (melumat-sorğu kitapçası) Bakı 2006
2. Глинка С. Н. Описание переселения армян азербайджанских в пределы России. Баку, Элм 1990
3. Алиев И. Нагорный Карабах: история, факты, события. Баку, Элм 1989, с.19(104 стр)
4. Hasanov Y. Eski Roma tarihi. Bakı, Maarif 1975 s.251 (271 s.)
5. Beytulla Padişahsoylu Haykanlar (ermeni) Kafkazda ve panermenilik karabakh-doc.azerall.info/ru/articls/artc124az-32.php
6. Мровели Л., *Картлис Цхевроба*, Тбилиси 1955, s.34-35
7. Bartold V. V. Müsülman dünyası tarihinde hezeryani bölgelerin yeri. Bakı, Elm, 1999, s.17(160s.)
8. Kalankaturlu M. “Albaniya tarihi”, Bakı, “Elm” neşriyyatı – 1993
9. Yesai Hesen-Celalyan, Alban ölkesinin kısa tarihi(1702-1722-ci iller) ruscadan çeviren Hikmet Dayıyev ve Vakif Musayev. Ön skendi müellifi akademik Ziya Bünyadov. Bakı, İşık, 1992, s.3(50 s.)
10. Раффи (А. М. Акопян), Самвел. Ереван. Айастан 1971, s.13
11. Ahundov N. “Karabağ salnameleri”, Bakı, Yazıçı, 1989
12. Есаян Е. Русский язык. Ереван, Луйс, 1972, с. 61-62
13. GÜRÜN, Kamuran, *Ermeni Dosyası*, ТТК yayınları, ANKARA 1983, s.12-16
14. “Колыбель человечества на территории исторической Армении: <http://www.azg.Am/RU/20020108/2002010817.shtm>.
15. Балаян З. *Очаг*, Еревн. Совтакан грог, 1984, s. 30

ÖZET

Makale asıl ermeni ideolojisinin mifolojisinin açıklanması için hazırlanmıştır. Yazar tarihi ve ermeni belgelerine istinat ederek kendi görüşünü savunmaktadır. Ayrıca makale de azeri ve ermeni etniğine deyinilmiştir. Yazar ermenilerin azerilere karşı yapmış olduğu saldırını dünyaya tanıtmayı amaç edinmiştir. Makalenin yazılması için kullanılan kaynaklar problemin farklı taraflardan araştırılmasına yardımcı olmuştur. Makale sonuç itibarı ile tarihin araştırılmasını mutlak kılmaktadır.

Резюме

Статья посвящена выявлению мифов, оснований армянской идеологии. Автор попытался доказать свою позицию основываясь на источники, в том числе армянские. Также в статье сопоставлен этногенез азербайджанцев и армян. Сопоставление этногенеза азербайджанцев и армян позволило автору доказать беспочвенность армянских мифов. Во время написания статьи использована определенная литература, которая помогает раскрыть различные аспекты проблемы исследования. В конце приводятся итоги исследования.

RESUME

The article is dedicated to exposition of myths, bases of Armenian ideology. The author tried to prove his position referring to sources, including Armenian sources. Ethno genesis of Azerbaijanis and Armenians is compared in the article. The comparison of ethno genesis of Azerbaijanis and Armenians allowed the author to prove the groundlessness of Armenian myths. In the process of writing the article specific literature was used which helps to reveal different aspects of the study. The summary of the study is given at the end.